

بررسی وضعیت اقتصادی، اجتماعی مبتلایان سرطان پوست استان یزد در سال ۱۳۹۱

مسعود محمدی^۱، مسعود میرزایی^۲، حدیث براتی^۳، مرتضی محمد زاده^۴، زهرا مومنی^۵، حوا دریافتی^۵، زهرا اکبری^۵، فاطمه فرزانه^۵، مریم زاهدی^۵

۱- گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران ۲- مرکز تحقیقات بیماری های قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران ۳- گروه اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران. نویسنده مسئول. ۴- گروه آمار زیستی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. ۵- گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله پژوهشی تاریخچه مقاله دریافت: ۹۵/۶/۱۲ پذیرش: ۹۵/۱۲/۲۱ کلید واژگان سرطان پوست، شغل، درآمد، تاهل، تحصیلات نویسنده مسئول Email: hbarati7@gmail.com	مقدمه: سرطان پوست یک مشکل عمده بهداشتی عمومی است، لذا این مطالعه قصد دارد تا به بررسی وضعیت اقتصادی و اجتماعی مبتلایان سرطان پوست استان یزد بپردازد تا بتوان اقدامات پیشگیری را هدفمند نمود. روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه اپیدمیولوژیک توصیفی بوده و جامعه مورد مطالعه، مبتلایان سرطان پوست (انواع آن) در استان یزد در سال ۱۳۹۱ هست. به منظور بدست آوردن اطلاعات از فرم شماره ۴ در جمع آوری اطلاعات مبتلایان سرطان شد. سپس به منظور تجزیه و تحلیل بیشتر این اطلاعات وارد نرم افزار R.3.2.1 و با آزمون کای دو تجزیه و تحلیل شد. یافته ها: بر مبنای یافته های این مطالعه تعداد کل مبتلایان به سرطان پوست استان یزد در سال ۱۳۹۱ تعداد ۱۴۶ مورد بوده که از این میان ۸۸ مرد و ۵۸ زن مبتلا وجود داشت، تماس با آفتاب در مردان ۲۵ درصد و زنان ۱۴ درصد بالاترین درصد سطوح تماس با عوامل خطر را شامل شده ($P < 0/05$) و درصد مبتلایان برای دو گروه درآمدی کمتر از ۵ میلیون ریال در ماه و بیش از ۵ میلیون ریال با یکدیگر برابر بود. نتیجه گیری: توصیه می گردد تا سطوح پایین جامعه از نظر اقتصادی و اجتماعی به عنوان گروه های هدف پیشگیری از بروز سرطان پوست قرار گیرند و اقدامات پیشگیری بر روی چنین اقشاری متمرکز شود.

مقدمه

باوجود تلاش های زیادی که برای کاهش مرگومیر ناشی از سرطان در سال های اخیر انجام شده است، هنوز انواع سرطان دومین علت مرگومیر در دنیا به حساب می آید (۱)، بر این اساس سالانه بیش از ۱۰ میلیون بیمار جدید سرطانی تشخیص داده شده و نزدیک به ۷ میلیون بیمار سرطانی به دلیل این بیماری جان خود را از دست می دهند، در کشور ایران نیز بیماری سرطان جزء مهم ترین مشکلات بهداشتی درمانی هست (۲).

سرطان های پوست از شایع ترین انواع سرطان های انسانی هستند و سالانه یک میلیون مورد جدید از سرطان غیر ملانومایی در آمریکا تشخیص داده می شود، در کشور ایران نیز سرطان های پوست به تنهایی از ۵/۲ درصد تا ۳۲/۷ درصد کل سرطان ها را تشکیل می دهند، به طوری که شایع ترین نوع سرطان در مردان و دومین سرطان شایع در زنان پس از سرطان پستان هست، چنین برآوردی نشان می دهد که شیوع سرطان های پوست در دهه های اخیر رو به افزایش بوده و از آنجایی که بیشتر این سرطان ها ناشی از تماس مکرر با نور

خورشید است، تغییرات جوی و از جمله تغییر در ضخامت لایه محافظ اوزون همراه با تغییر در عادات فردی و اجتماعی می تواند این افزایش نقش داشته باشند (۳ و ۴). در استان یزد در طی سال های ۱۳۶۷-۱۳۷۵ تعداد ۲۳۶۰ مورد سرطان ثبت شده بود که شایع ترین سرطان در این میان، سرطان پوست با ۶۴۶ مورد (۲۷/۳٪) گزارش شده که نمایشگر شیوع بالای سرطان پوست در این استان هست (۵). با توجه به بررسی های انجام شده و نظر متخصصین پوست، دمای بالا، خشکی هوا، فشار پایین جوی و قرار گرفتن در معرض نور خورشید در منطقه ی مورد مطالعه مواردی هستند که تأثیر نامطلوبی بر روی پوست دارند و در صورتی که پوست شخص بدون رعایت اصول بهداشتی دائماً در برابر این عوامل قرار گیرد، آسیب پذیر خواهد (۶-۸). از نظر موسسه ملی تحقیقات سرطان در آمریکا (National Cancer institute) و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مشاغلی که با آفتاب، قطران، مشتقات نفت، زغال سنگ و سرب در تماس مستقیم هستند، بیشترین خطر ابتلا به سرطان پوست را دارا هستند (۸)، چنین وضعیتی می تواند در افراد با سطح اقتصادی - اجتماعی پایین تر،

چالش‌های محیطی بیشتر و منابع روانی - اجتماعی کمتری بسیار شدیدتر باشد (۹)، تجربیات جهانی نیز گویای این مطلب است که عواملی مثل توسعه اقتصادی، ارتقا سطح سواد و آموزش و بهبود خدمات اجتماعی، تأثیر مثبتی بر سلامت و رفاه اجتماعی افراد جامعه خواهد داشت و مسلماً در کاهش ابتلا به بیماری‌های مزمن خصوصاً سرطان‌ها را به دن آبلال خواهند داشت (۱۰-۱۳). با توجه به شیوع بالای سرطان پوست در استان یزد و لزوم توجه بیشتر مسئولان سلامت استان به این امر، هدف این مطالعه بررسی وضعیت اقتصادی و اجتماعی مبتلایان سرطان پوست این استان است تا از این طریق بتوان وضعیت مبتلایان این سرطان را مورد بررسی قرارداد و بیان کرد که کدامیک از اقسام جامعه بیشتر در معرض خطر بوده و ضمناً بیشترین تأثیر اقدامات پیشگیری در ابتلا به سرطان پوست در کدامیک از گروه‌های جامعه می‌تواند مفیدتر باشد.

روش کار

مطالعه حاضر یک مطالعه اپیدمیولوژیک توصیفی بوده و جامعه مورد مطالعه، مبتلایان سرطان پوست (انواع آن) در استان یزد در سال ۱۳۹۱ هست، در این مطالعه از اطلاعات ثبت شده در نظام ثبت سرطان پوست مرکز بهداشت استان یزد استفاده شده است. در این سیستم هر فردی که علامت‌های از سرطان پوست داشته باشد و آزمایش‌های ابتلای وی به سرطان مورد تأیید آزمایشگاه‌های استان قرار گرفته باشد، در سیستم وارد شده تا علاوه بر ثبت اطلاعات، مورد پیگیری‌های بعدی نیز قرار گیرد، لذا اطلاعات مبتلایان به انواع سرطان‌های پوست از طریق مسئولین بیماری‌های غیر واگیر استان و سیستم ثبت سرطان استخراج شد و پس از کسب رضایت مرکز بهداشت استان یزد و مرکز بیماری‌های غیر واگیر این مرکز، مشخصات هر کدام از مبتلایان از نظر سن، جنس و نوع سرطان پوست استخراج و سپس اطلاعات مربوط به وضعیت اقتصادی و اجتماعی، نوع شغل و سایر متغیرهای مورد بررسی در این مطالعه پس از کسب رضایت افراد مبتلا به صورت تلفنی و مراجعه حضوری بر اساس

فرم شماره ۴ ثبت اطلاعات مبتلایان به سرطان (۱۴) کسب گردید، در این مطالعه به منظور بررسی درآمد افراد مبتلا از وضعیت درآمد ماهیانه آن‌ها به جای اطلاعات مرسوم که از زیربنای مسکن و وسایل شخصی که برای بررسی وضعیت اقتصادی استفاده می‌شود بهره برده شد، سپس به منظور تجزیه و تحلیل بیشتر اطلاعات وارد نرم‌افزار R.3.2.1 شده و با استفاده از دستور `pairwise.prop.test` در پکیج `stats` همچنین آزمون کای دو مورد بررسی قرار گرفت. در این مطالعه به منظور انجام آزمون کای دو در جداولی که فراوانی موارد کم بود سعی شد تا ادغام بین فراوانی‌ها صورت گیرد که در بخش یافته‌های هر جدول این ادغام توضیح داده شده است.

یافته‌ها

بر مبنای یافته‌های این مطالعه تعداد کل مبتلایان به سرطان پوست استان یزد در سال ۱۳۹۱ تعداد ۱۹۶ مورد بود که از این میان ۱۱۴ مرد و ۸۲ زن مبتلا وجود داشت که با کم کردن تعداد مهاجرین بیمار مبتلا به سرطان پوست ثبت شده در مرکز بهداشت استان یزد تعداد موارد کل سرطان پوست استان یزد ۱۴۶ (۷۴/۵٪) شامل ۸۸ (۶۰٪) بیمار مرد و ۵۸ (۴۰٪) بیمار زن هست. از مجموع ۱۹۶ بیمار مبتلا به سرطان پوست تعداد ۵۰ بیمار (۲۵/۵٪) مهاجر شامل ۲۶ (۵۲٪) مرد و ۲۴ (۴۸٪) زن بوده‌اند. بیشترین استانهای مبدأ مهاجرت عبارت بودند از: استان هرمزگان ۱۷ بیمار (۳۴٪) شامل ۱۰ مرد و ۷ زن، استان کرمان ۱۹ بیمار (۳۸٪) شامل ۹ مرد و ۱۰ زن، استان سیستان و بلوچستان ۱۰ بیمار (۲۰٪) شامل ۶ مرد و ۴ زن، استان تهران ۱ بیمار (۲٪) شامل تنها یک زن، استان البرز ۱ بیمار (۲٪) شامل تنها یک زن و خوزستان ۱ بیمار (۲٪) شامل تنها یک مرد (۴٪) هست، میانگین سنی مبتلایان مرد $15 \pm 62/1$ و میانگین سنی مبتلایان زن $16/1 \pm 60/8$ به دست آمد. فراوانی تماس با آفتاب در مردان ۲۵ درصد و در زنان ۱۴ درصد بود (جدول ۱).

جدول ۱: وضعیت تماس با عوامل خطر مبتلایان به سرطان پوست استان یزد به تفکیک جنس

جنس	آفتاب	قطران	نفت	زغال سنگ	سرب	عوامل دیگر	پنبه نخ	مواد شوینده و سفیدکننده	سموم کشاورزی	دود سیگار	هیچ کدام	نامعلوم	جمع
مرد	۲۹ (۲۵٪)	۰	۲ (۱٪)	۳ (۲٪)	۰	۵ (۴٪)	۱ (۰/۸٪)	۰	۴ (۳٪)	۰	۲ (۱٪)	۶۸ (۵۹٪)	۱۱۴
زن	۱۲ (۱۴٪)	۰	۱ (۱٪)	۱ (۱٪)	۰	۴ (۴٪)	۰	۱ (۱٪)	۲ (۲٪)	۱ (۱٪)	۴ (۴٪)	۵۶ (۶۸٪)	۸۲
جمع	۴۱ (۲۰٪)	۰	۳ (۱٪)	۴ (۲٪)	۰	۹ (۴٪)	۱ (۰/۵٪)	۱ (۰/۵٪)	۶ (۳٪)	۱ (۰/۵٪)	۶ (۳٪)	۱۲۴ (۶۳٪)	۱۹۶

به علت اینکه فراوانی بعضی از جداول کمتر از ۰/۰۵ هست بعضی از داده‌ها ادغام شده تا بتوان از آزمون کای دو و مقایسات جفتی برای نسبت‌ها استفاده کرد. به این منظور تماس با آفتاب به‌عنوان یک گروه، تماس با مشتقات زغال سنگ تماس با مشتقات نفت/ مواد شوینده و سفیدکننده/ سموم کشاورزی/دود سیگار به‌عنوان یک گروه (عوامل خطر نوع دو) و هیچ‌کدام و یا نامعلوم نیز یک گروه شدند، در این حالت درصد افراد مبتلا در هر سه گروه برای مردان باهم متفاوت است، بنابراین صرف‌نظر از کسانی که در گروه عوامل خطر نامعلوم و یا هیچ‌کدام بودند، تماس با آفتاب بیشترین درصد فراوانی مبتلایان را داشتند. در زنان درصد افراد مبتلا در گروه عوامل خطر نوع ۲ و تماس با آفتاب تفاوت معنی‌داری نداشت، اما درصد زنان مبتلا به سرطان پوست که در گروه تماس با آفتاب و یا عوامل خطر نوع ۲ بودند با زنان مبتلا به سرطان پوست که هیچ ریسک فاکتوری نداشتند یا ریسک فاکتور آنها نامعلوم بود تفاوت آماری معنی‌دار داشت ($P < 0.001$)

بر اساس اطلاعات حاصل از وضعیت درآمد مبتلایان به سرطان پوست استان یزد در سال ۱۳۹۱ گزارش شد که در مردان مبتلا سطح درآمد متوسط یعنی بین ۵ میلیون ریال تا ۱۰ میلیون ریال در ماه بالاترین تعداد مبتلایان را به خود اختصاص داد (۱۸٪) درحالی‌که سطح درآمد در زنان مبتلا، سطح درآمد ضعیف یعنی کمتر از ۵ میلیون ریال در ماه (۱۲٪) بود، هرچند در زنان و مردان مبتلا به سرطان پوست، از نظر سطح درآمد اختلاف آماری معنی‌داری در آزمون مربع کای مشاهده نشد. بر اساس اطلاعات حاصل از وضعیت شغلی مبتلایان به سرطان پوست استان یزد دیده شد که مردان شاغل دارای بیشترین میزان ابتلا بودند (۲۲٪)، درحالی‌که بیشتر مبتلایان زن (۱۵٪) شغل نداشتند، اما بین گروه شاغل با گروه‌های بازنشسته و یا ازکارافتاده تفاوت معناداری از نظر میزان ابتلا به سرطان پوست دیده نشد.

از نظر ریسک فاکتور شغلی، مردانی که به شغل کشاورزی اشتغال دارند با ۱۶ درصد و زنان خانه‌دار با ۱۵ درصد بیشترین تعداد مبتلایان را دارا بودند (جدول ۲).

بیشترین تعداد مبتلایان در مردان، افراد مبتلا دارای تحصیلات زیر دیپلم با ۱۷ درصد و بیشترین تعداد مبتلایان در زنان، افراد بی‌سواد با ۱۵ درصد بودند (جدول ۳) در این حالت برای آزمون کای دو گروه‌ها به سه دسته تقسیم شدند، در این حالت گروه بی‌سواد به یک دسته، زیر دیپلم یک دسته و گروه‌های دیپلم، فوق‌دیپلم، لیسانس و بالاتر از لیسانس باهم ادغام و به گروه دیپلم و بالاتر تبدیل شدند، درنهایت گروه آخر هم‌گروه نامعلوم بود. میزان بروز سرطان پوست در هر سه گروه بی‌سواد، گروه زیر دیپلم و گروه دیپلم و بالاتر تفاوت معناداری از نظر درصد مبتلایان نداشتند، اما در زنان و در گروه دیپلم و بالاتر با گروه

بی‌سواد تفاوت معناداری از نظر درصد مبتلایان نشان داده شد که نشان‌دهنده بیشتر بودن درصد مبتلایان زن در گروه بی‌سواد بود ($P < 0.001$)

از نظر تاهل، بیشترین تعداد مبتلایان در جنس مرد و زن به ترتیب ۳۵ درصد و ۱۹ درصد افراد متأهل بود. اما تفاوت آماری معنی‌داری از نظر تاهل با میزان بروز سرطان پوست مشاهده نشد.

جدول ۲: وضعیت شغلی (نوع شغل) مبتلایان به سرطان پوست استان یزد به تفکیک جنس

شغل	مذکر	مونث	جمع
کشاورز	۱۹ (۱۶٪)	۴ (۴٪)	۲۳ (۱۱٪)
کارگر	۵ (۴٪)	۰	۵ (۲٪)
کارگر معدن	۱ (۰/۸٪)	۰	۱ (۰/۵٪)
کارگر شهرداری	۰	۰	۰
کارمند بهداشتی	۳ (۲٪)	۰	۳ (۱٪)
راننده نقلیه	۲ (۱٪)	۰	۲ (۱٪)
معلم و فرهنگی	۴ (۳٪)	۲ (۲٪)	۶ (۳٪)
زنان خانه دار	۰	۱۳ (۱۵٪)	۱۳ (۶٪)
رانندگان نفت	۰	۰	۰
کارمند	۳ (۲٪)	۰	۳ (۱٪)
صیاد	۱ (۰/۸٪)	۰	۱ (۰/۵٪)
ریسنده	۱ (۰/۸٪)	۰	۱ (۰/۵٪)
دامدار	۳ (۲٪)	۱ (۱٪)	۴ (۲٪)
کارمند راه آهن	۲ (۱٪)	۰	۲ (۱٪)
شیشه بر	۱ (۰/۸٪)	۰	۱ (۰/۵٪)
مستخدم مدرسه	۰	۲ (۲٪)	۲ (۱٪)
کارمند ارتش	۱ (۰/۸٪)	۰	۱ (۰/۵٪)
چاپخانه	۱ (۰/۸٪)	۰	۱ (۰/۵٪)
شرکت پسته	۰	۱ (۱٪)	۱ (۰/۵٪)
سایر	۱۳ (۱۱٪)	۴ (۴٪)	۱۷ (۸٪)
نامعلوم	۷۳ (۶۴٪)	۵۵ (۶۷٪)	۱۲۸ (۶۵٪)
جمع	۱۱۴	۸۲	۱۹۶

جدول ۳: وضعیت تحصیلات مبتلایان به سرطان پوست استان یزد به تفکیک جنس

جنس	میزان تحصیلات						
	بی سواد	زیر دیپلم	دیپلم	فوق دیپلم	لیسانس	بالتر از لیسانس	نامعلوم جمع
مرد	۱۴ (.۱۲)	۲۰ (.۱۷)	۵ (.۴)	۰	۳ (.۲)	۱ (.۸/۰)	۷۱ (.۶۲)
زن	۱۳ (.۱۵)	۴ (.۴)	۰	۲ (.۲)	۰	۰	۶۳ (.۷۶)
جمع	۲۷ (.۱۳)	۲۴ (.۱۲)	۵ (.۲)	۲ (.۱)	۳ (.۱)	۱ (.۵/۰)	۱۳۴ (.۶۸)

بحث و نتیجه گیری

در این مطالعه که در مبتلایان به سرطان پوست استان یزد در سال ۱۳۹۱ انجام شد گزارش شد که بیشترین عامل خطر در هر دو جنس تماس با نور خورشید بوده و از بین عوامل خطر نامبرده شده تماس با آفتاب بیشترین درصد فراوانی مبتلایان را به خود اختصاص داد، همچنین گزارش شد که بیشتر این مبتلایان دارای تحصیلات زیر دیپلم در مردان و بی سواد در زنان و میزان درآمد بیشتر این مبتلایان درآمد پایینی بوده و گزارش شد که زنان خانه دار و مردان کشاورز بیشترین استعداد ابتلا به سرطان پوست را دارا هستند، از آنجاکه یزد قطب درمانی مرکز کشور بوده و دارای مرز مشترک با شهرستان‌های محروم استان‌های جنوبی کشور است و همچنین دسترسی استان‌های جنوبی کشور به مناطق درمانی یزد آسان تر از دیگر استان‌های کشور بوده، استان یزد دارای بیماران مهاجر از استان‌های دیگری نیز هست که اطلاعات آن‌ها در این استان ثبت گردیده و از آنجاکه اطلاعات سرطان پوست ثبت شده در مرکز بیماری‌های غیر واگیر مرکز بهداشت استان یزد، همان اطلاعات ثبت شده در درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های این استان هست، لذا اطلاعات مبتلایان سرطان پوست سایر استان‌ها که به عنوان مهاجر برای انجام امور درمانی خود به استان یزد آمده‌اند نیز در سیستم ثبت سرطان استان یزد، ثبت شده بود، اما با توجه به اینکه کلیه موارد مبتلابه سرطان پوست در استان یزد ثبت شده‌اند و فرم شماره ۴ برای آن‌ها پر شده بود، تحلیل سنی و وضعیت اقتصادی و اجتماعی تمامی مبتلایان بومی یزد و مهاجر بدون تفکیک انجام گرفته و تنها به تفکیک شهرهایی که مبتلایان مهاجر در آن‌ها سکونت داشته‌اند طبق مطلب گفته شده بسنده شد.

۶۴۶ مورد (۲۷/۳٪) شایع‌ترین سرطان بوده و بیان کرده بود که در استان یزد (منطقه کویر مرکزی ایران) شایع‌ترین سرطان‌های بدن انسان سرطان پوست است (۵) از آنجاکه این مطالعه در سال‌های قبل انجام شده است و از آن زمان تاکنون روش‌های تشخیصی دقیق‌تر و ثبت داده‌ها منسجم‌تر شده است لذا می‌توان گفت اطلاعات مطالعه حاضر که اطلاعات آن از مرکز ثبت سرطان‌های مرکز بهداشت یزد استخراج شده با توجه به قانونی و لازم‌الاجرا بودن ثبت سرطان‌ها در کشور و جریان مستقیم اطلاعات ثبت سرطان از بیمارستان‌ها و مراکز درمانی به مرکز ثبت سرطان در مرکز بهداشت دارای کیفیت بالاتر و همچنین اعتبار بالاتری بوده، موارد بالاتر سرطان پوست تشخیص داشته در مطالعه حاضر در مقایسه با مطالعه نوربالا و همکاران (۵) قابل توجیه و ناشی از به روز بودن سیستم تشخیصی و ثبت اطلاعات هست در ضمن با توجه به اینکه در مطالعه نوربالا تنها موارد ثبت شده یک مرکز یعنی تنها مواردی که نیاز به بیوپسی داشته و به تشخیص پزشک به آزمایشگاه دانشگاه علوم پزشکی یزد فرستاده شده‌اند را بررسی کرده شامل تمامی موارد مبتلایان استان نبوده و تعداد کمتر موارد مبتلا طی ۹ سال مورد بررسی در مطالعه نوربالا (۵) توجیه پذیر است در حالی که در مطالعه حاضر مرکز ثبت سرطان مرکز بهداشت یزد تمامی موارد سرطان تأیید شده از تمامی مراکز درمانی و آزمایشگاه‌های استان را جمع‌آوری می‌کند و اطلاعات معتبری را در اختیار قرار می‌دهد، در مطالعه محمدی و همکاران (۱۵) نیز که در سال ۱۳۹۱ در استان یزد انجام گرفته بود، گزارش داد که شیوع و بروز تطبیق یافته سنی سرطان پوست در استان یزد ۷/۶ و ۵/۰۲ در هر صد هزار نفر بوده که نشان‌دهنده بالا بودن شیوع و بروز سرطان پوست در این استان هست.

در مطالعه‌ای که توسط مظلومی و همکاران در استان یزد انجام گرفت نمایش داده شد که نقش آگاهی در نگرش و رفتار و نقش نگرش در رفتار و همچنین سطح آگاهی، نگرش و عملکرد مردم تحت تأثیر چندین برگ خرید جنس، سن، تحصیلات و

در مطالعه‌ای که توسط نوربالا در یزد انجام گرفت و در آن همه موارد ثبت شده‌ی سرطان در آزمایشگاه آسیب‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی یزد طی سال‌های ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۵ ارائه شد و در این مدت ۲۳۶۰ مورد سرطان ثبت شده که سرطان پوست با

شغل است و این برگ خریدها باید به هنگام طراحی برنامه‌های مداخله‌ای درباره سرطان پوست و محافظت در برابر آن در نظر گرفته شوند(۱۶).

در مطالعه دیگری با عنوان جغرافیای سرطان پوست غیر ملانومایی و رابطه بوم‌شناختی عوامل خطر محیطی همراه با این سرطان در انگلستان، سه مخاطره شایع محیطی که می‌توانند در ایجاد سرطان تأثیرگذار باشند مانند آرسنیک را دون و تابش اشعه فرابنفش خورشید مورد توجه قرار گرفته و نتایج بیانگر این اصل است که عوامل فوق در ایجاد سرطان پوست غیر ملانومایی مؤثرند و ایجاد آن را تشدید می‌کنند(۱۷). همچنین مطالعه دیگری با عنوان تغییرات جغرافیایی، شهری/روستایی، اقتصادی و اجتماعی در بروز سرطان پوست غیر ملانومایی نشان داد که تغییرات در توزیع مکانی و اجتماعی و اقتصادی این سرطان نشان‌دهنده تفاوت‌های علت‌شناسی آن‌ها هست و تنوع جغرافیایی قابل توجهی در بروز سرطان پوست غیر ملانومایی مشاهده شد که نمی‌تواند به‌طور رضایت بخشی بیان‌کننده عوامل خطر شناخته شده باشد، تفاوت‌ها در طبقه‌بندی محرومیت‌ها و تراکم جمعیت ممکن است دسترسی بهتر به نظارت بر سرطان و یا مراقبت از خود و همچنین تفاوت در مواجهه با عوامل خطر را منعکس کند(۱۸).

نور خورشید بودن به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل خطر زیست‌محیطی در سرطان پوست شناخته می‌شود و خطر ابتلا به ملانم بدخیم پوستی در میان کسانی که با سطوح بالاتر فعالیت بدنی و به نسبت آن در مواجهه بیشتر با نور خورشید هستند بالاتر است(۱۹)، مطالعات دیگر نیز به‌خوبی بر تأثیر وضعیت اقتصادی - اجتماعی و سطح درآمد در پیشرفت سرطان‌ها و تشخیص و درمان آن‌ها تأکید شده و گزارش می‌دهد که بروز بالای انواع سرطان‌ها در افراد با سطح پایین‌تر درآمد بسیار معنادارتر از سطوح با درآمد بالاتر بوده است(۲۰). در مطالعه ما نیز بر روی عوامل خطر اقتصادی و اجتماعی سرطان پوست در استان یزد بررسی شد و دیده شد عواملی

مانند سطح تحصیلات و وضعیت درآمد پایین، جنس مرد و تماس بیشتر با نور خورشید از جمله مهم‌ترین عوامل خطر ایجاد سرطان پوست در استان یزد هست، لذا بر مبنای این یافته‌ها گزارش شد که سرطان پوست در سطوح پایین جامعه یعنی سطوحی که میزان تحصیلات و درآمد کمتری دارند، بیشتر بوده که در این زمینه باید متذکر شد که استان یزد یک منطقه کویری است و شرایط اقتصادی و اجتماعی ضعیف‌تر در این استان می‌تواند عامل مساعدتری را در ابتلا به این سرطان ایجاد کند لذا در این استان لزوم اقدامات پیشگیری بیشتر به چشم می‌آید. حال با توجه به اینکه این اقدامات عموماً در بین سطوح بالای جامعه وجود دارد و این سطوح با توجه به سطح درآمد و تحصیلات و آگاهی بهتر، بیشتر و آگاهانه‌تر به سلامت خود خصوصاً سلامت پوست خود که زیبایی ظاهر را بیان می‌کند، توجه می‌کنند و همچنین با توجه به اینکه قشرهای با درآمد پایین در شرایط سخت‌تر و در تماس بیشتر با نور خورشید هستند، میزان‌های به‌دست‌آمده در استان یزد می‌تواند توجیه‌پذیر باشد، به همین منظور توصیه می‌شود تا سطوح پایین جامعه چه از نظر اقتصادی و چه از نظر فرهنگی و تحصیلی به‌عنوان گروه‌های هدف پیشگیری از بروز سرطان پوست قرار گیرند و اقدامات پیشگیری بر روی چنین اقشاری متمرکز شود که در این صورت با افزایش آگاهی‌های این گروه می‌توان انتظار داشت تا حداقل چنین گروه‌هایی در زمان کار و فعالیت از وسایلی مانند عینک و کرم‌های ضد آفتاب استفاده کنند تا در نهایت بتوان تغییر مثبت در میزان‌های ابتلا به سرطان پوست در استان یزد ایجاد کرد.

تشکر و قدردانی

از زحمات و همکاری معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد و همکاری ویژه بخش بیماری‌های غیر واگیر این معاونت مراتب تشکر و قدردانی خود را به عمل می‌آوریم.

References

- 1-Goovaerts P. Geostatistical analysis of county-level lung cancer mortality rates in the Southeastern United States. *Geoger Anal.* 2010; 42(1): 32-52
- 2-Almahroos M, Kurban AK. Ultra-violet carcinogenesis in non-melanoma skin cancer: Incidence in relation to Geographic location and in migrant population. *Skin Med* 2004; 3(3): 132-39
- 3-Azizi F, Janghorbani M, Hatami H. Epidemiology and control of common diseases in Iran. Third edition. Publication in association with the institute of endocrinology and metabolism. KHosravi publication; 2011
- 4-Kavoussi H, Rezaei M, Isapour D, Doulabi R. Clinlcal types and characteristics of basel cell carcinoma in Kermanshah province in 2009. *Deratol Cosmetic* 2011; 3(2): 109-1000.
- 5-Norballa M.the survey of skin in Yazd. *Iran J Dermatol* 2007; 10:9-13
- 6-McClendon B T, Prentice-Dunn S. Reducing skin cancer risk: an intervention based on protection motivation theory. *J of Health Psychology* 2001; 6(3):321-8
- 7-Bigel H, Bonita R, Kolgestrom R. Translated by Janghorbani M, Jianpour M. Principle of epidemiology, First edition. Publication Department of the Ministry of Health and Medical Education. Tehran: 1991
- 8-Massoomi Z, Saadi mesgari M. Publication of skin cancer epidemiology for decision making using geostatistical analysis, asprs. Annual Conference Reno, Nevada May 1-5. 2006
- 9-Tal A, Pourreza A, SHojaeezadeh D, Mahmoodi M. Economic factors-social outcomes in patients with type 2 diabetes and related disease in university hospital in year 2010. *Journal of Hospital.*2011; 10(2):45-53
- 10-Raasch BA, Buettner PG. Multiple non-melanoma skin cancer in an exposed Australian population. *Int J Dermatol* 2002; 41(10): 625-28
- 11-Forghani H, Holakoe K. Study of the sun protection behaviors in order to prevent skin cancer in women. *Toloo e Behdasht* 2004; 3(1): 16-22
- 12-Hageyan K, Firoozgahi A, Taqikia M. Pattern of age distribution of different cancers Babul 2001. *Pajouhesh*2003; 27(3): 239-45
- 13-Yazdanfar A, Ghasemi E. The frequency of skin cancer in Hamadan from 1991-2006. *Dermatol Cosmetic* 2011; 2(2): 115-23.
- 14-Ministry of Health and Medical Education. Guideline: National Cancer Registry. Office of Deputy Minister for Health, Center for Disease Control and Prevention, cancer Office. 2012; 2:73-75
- 15-Mohammadi M, Mirzaei M, Ahmadi A. Comparing of the epidemiology of skin cancer in the Kurdistan and Yazd in 2012. *J Shahid Sadoughi Univ Med Sci* 2015; 23(4): 2119-27.
- 16-Mazloomi Mahmoudabad S, Zeynolabedini M, Noorbala MT, Fallahzadeh H. Knowledge, Attitude, and Performance of People toward Skin Cancer in Yazd. *Journal of School Health, Yazd.* 2012; 11(3):125-137
- 17-Wheeler BW, Kothencz G, Pollard AS. Geography of non-melanoma skin cancer and ecological associations with environmental risk factors in England. *Br J Cancer.* 2013 Jul 9; 109(1):235-41
- 18-Carsin AE, Sharp L, Comber H. Geographical, urban/rural and socioeconomic variations in nonmelanoma skin cancer incidence: a population-based study in Ireland. *Br J Dermatol.* 2011 Apr; 164(4):822-9
- 19-Lee TK, MacArthur AC, Gallagher RP, Elwood MJ. Occupational physical activity and risk of malignant melanoma: the Western Canada Melanoma Study. *Melanoma Res.* 2009 Aug; 19(4):260-6
- 20-Hellenthal NJ, Bermejo CE. The role of socioeconomic status in renal cell carcinoma. *Urol Oncol.* 2012; 30(1):89-94

The Survey of Status Social and Economic Conditions of Skin Cancer in Yazd, 2012

Mohammadi M, Mirzaei M, Barati H*, Mohammadzadeh M, Momeni Z, Daryafati H, Akbari Z, Farzaneh F, Zahedi M

Abstract

Introduction: Skin cancer is a public health problem this study aims to examine the economic and social situation of people with skin cancer in Yazd province was targeted prevention measures, so that in this way we can.

Methods: This study was a descriptive epidemiological study and study population, patients with skin cancer (of it) is in Yazd province in 1391. In order to obtain the information from the data collection forms in patients with cancer and then enter the information for further analysis software to evaluate R.3.2.1 and chi-square test was used.

Results: Based on the findings of this study, patients with skin cancer in Yazd province in 2012 the number was 146, of these, 88 men and 58 women. contact Sun in both sexes as men 25% and women 14% of the highest levels of contact with risk factors investigated in this study ($P < 0.05$). According to the statement of income for both men and women, the percentage of people living on less than 5 million dollars a month and more than 5 million dollars is equal.

Conclusion: Based on findings recommended to lower levels of economic and social as target groups are the prevention of skin cancer and prevention measures focused on such groups.

Keywords: Skin Cancer, Occupation, Income, Marital Status, Education

---

*Corresponding author : MSc of Epidemiology, Faculty of Health , Sabzevar University of Medical Sciences and health services, Sabzevar, Iran. E mail: hbarati7@gmail.com